

Eugène Vergilius, Lodewijk XIV, Demosthenes. Houdt u van de paso doble? Maestro! (*Ze dansen een paso doble.*)

Jonathan (*Tot Henri.*) Het doet plezier weer bij elkaar te zijn.

Henri Anciens ondereen.

Jonathan Al bij al was u nog zo'n slechte kerel niet.

Henri Herinnert u zich mijn sterke persoonlijkheid?

Jonathan Nogal traag.

Notarisvrouw Ieder zijn ritme.

Jonathan Waarom zoekt u mij weer op? Wat heb ik u gedaan?

Notarisvrouw Dans dan toch samen. Toe, doe mij een genoegen. Jullie zijn mijn gasten. (*Jonathan en Henri dansen.*)

Henri Wees maar niet bang. Ik heb mij gewassen voor ik kwam.

Notarisvrouw Wat een prachtige avond! Niemand kan beter dan wij het jonge volkje ontvangen.

Jonathan Toen u bij mij kwam, had ik er drie jaar les op zitten. Ik heb u nauwelijks een jaar gehad. Dat is vier jaar geleden. Telkens als ik u op straat ontmoet, stap u van de stoep af en steekt u de straat over, met open ogen, wachtend op mijn handdruk. Dat begrijp ik niet.

Henri U hebt nooit misprijzen voor mij getoond.

Jonathan Dat heb ik voor niemand.

Alice Arbeiders misprijzen geen arbeiders.

Notarisvrouw Haal eens wat herinneringen boven. Ik herinner mij niets meer.

Henri U bleef staan ter hoogte van mijn bank. Een schouderklopje, de handen in het haar. Zonder dubbelzinnigheid, hoor! Dat ben ik nooit vergeten.

Grégoire Hij heeft gelijk. Wij zijn gevoelig voor tederheid. Wij zijn geen honden. (*Sequens geldomhaling: vervolg.*)

Grégoire Wat scheelt er? (*Jonathan opent een omslag en toont de bankbiljetten.*)

Grégoire Honderd frank! (*Hij telt de bankbiljetten.*)

Jonathan Het zijn mannen van links. Zij gaan om zo te zeggen naar alle vergaderingen. Zij spreken met hun leerlingen over Salvador Allende. Sommigen komen als afgevaardigden naar Empyrex.

Grégoire Ze zijn moedig. Honderd frank, dat is méér dan een gebaar. (*Hij telt.*) Zeventien, achttien, ... Achttienhonderd frank.

Jonathan Zij lijden eronder als ze de kinderen van de mijnwijk zien mislukken, maar ze spreken tot de kinderen in een taal die zij moeilijk begrijpen. Niemand beseft dat. Zij betuigen hun solidariteit met de arbeidersklasse. Maar de arbeiders zijn in stilte jaloers op de leerkrachten en de leerkrachten staan onverschillig tegenover het lot van de arbeiders.

Tussen hen in staat er een muur die een leven lang meegaat.

Grégoire (*Tellend.*) Tweeduizend driehonderd. Dat is toch goed.

Jonathan Op de grote feestdagen van het jaar gaan zij hun ouders opzoeken die met pensioen zijn gegaan. Bepaalde gespreksonderwerpen worden angstvallig vermeden. Jullie komen zo zelden, zeggen de ouders; de kinderen zijn ondankbaar tegenwoordig. De tijden zijn veranderd, zeggen de jongeren. Er zijn ogenblikken waarop men elkaar niets te zeggen heeft. Maar de t.v. brengt redding. Opgelet! Uw kinderen groeien op, denk aan hun toekomst, aan hun opvoeding. U volgt al hun grilletjes in. Men moet natuurlijk bij een vakbond aangesloten zijn, je hebt gelijk, maar geen onvoorzichtigheden. Er worden herinneringen aan de oorlogen opgeroepen: de eerste, de tweede. Het is zeven uur. Nu al. Oom Alfred heeft kanker. Hij is ten dode opgeschreven. Ik hoop dat je naar zijn begrafenis komt. Tot ziens.

Tot over veertien dagen, ja, dan zien we elkaar terug.

Grégoire Ze zijn niet erg eerlijk met hun ouders. Ik hoop dat je toch nooit honderd frank gegeven hebt, Jonathan.

Jonathan Jawel. (*Sequens van de receptie: vervolg.*)

Notarisvrouw (*Tot Eugène.*) Wat is uw hand toch zacht.

Eugène Mijn handen hebben de heilige schriften uit de Oudheid aangeraakt. Ik kan het niet meer nalaten het papier aan te raken. Ik werk in het papieren geld.

Notarisvrouw Jandorie. Bankier!

Eugène Mijn handen zijn bladerig als de bosjes van Vergilius. Een soepele, handige vinger. Bij de bank stellen mijn handen de klanten gerust. Dat zou nogal een gezicht zijn, eeltige handen die uw geld aan het tellen zijn. laat mij niet lachen! Mijn handen boezemen vertrouwen in, een ietwat schalkse onderwerping. De populaire "chic". Ik rook slechts sigarillo's. Maar ik ben de hele tijd al over mezelf bezig.

Notarisvrouw Dat had u meteen moeten zeggen. (*Zij biedt hem een sigaar aan.*)

Henri (*Tot Jonathan.*) Soms gaf u mij een knipoogje.

Jonathan We kwamen uit hetzelfde milieu.

Henri (*Tot de notarisvrouw.*) Wij zijn mensen van het milieu, begrijpt u?

Notarisvrouw Hoe grappig.

Henri (*Tot Jonathan.*) Op zekere dag hebt u mij bij de voornaam aangesproken.

Jonathan Hoe luidt die ook weer?

Henri Henri.

Grégoire Schud elkaar de hand.

Henri Mijn puberteit is nogal lastig geweest.

Eugène Ik heb heel vroeg een stijve gehad.

Suzanne Eugène!

Alice Hij profiteert ervan dat zijn vader er niet bij is.

Notarisvrouw (*Tot Eugène.*) Raak mij niet aan. Er zijn geen bedienden meer.

Eugène Komaan, geen kouwe drukte. (*Eugène troont de notarisvrouw mee.*)

Jonathan (*Tot Henri.*) Ik heb gedaan wat ik kon.

Henri Het laatste trimester, ben je vergeten mij te overhoren. Ik was trots. Ik zei bij mezelf: "Het is een kameraad, hij laat mij met rust. Wat spreekt hij toch goed." Je was ontketend. Iedereen had het voor jou, en voor enkele anderen. Drie maanden aan een stuk heb ik mijn mond niet opgedaan. Ah! Je nam ongehoorde risico's: weg met het kapitalisme! En in wat voor een taaltje deed je dat.

Notarisvrouw (*Komt terug binnen.*) Jonathan, u bent de enige bij wie ik mij goed voel.

Jonathan Wees op uw hoede, ik ben een man van links.

Notarisvrouw Blijf het. Mijn kleren zijn overhoop gehaald. Ik denk dat men gepoogd heeft van mij te verkrachten.

Jonathan Mijn lieveling. (*Sequens geldomhaling: vervolg.*)

Jonathan (*Toont vier biljetten van vijfhonderd frank.*) Deze vier hier zijn mijn vrienden.

Grégoire Vijfhonderd frank!

Jonathan Als ze spreken staat hun blik op oneindig. Bij hen thuis hebben ze de meubels van plaats veranderd, bij hen thuis en op school. Ze zeggen: "Wij voeden de arbeidsverdeling. De arbeiders moeten dat weten. Zij tellen de woorden die elke leerling kent."

Grégoire Daar kan je de tafel van een hele familie mee dekken.

Jonathan Ze hebben het druk. Ze zien hun familie niet meer. Hun familie is elders. Ze respecteren de feesten niet meer. Ze hebben hun eigen feesten. Hun kinderen zijn niet gedoopt. Zij halen gisteren en morgen door elkaar en hollen van de ene vergadering naar de andere. Ze zijn vermoeid. Een hondeleven, zeggen de ouders. Wat hebben we de hemel aangedaan?

(*Flash-back: vervolg en einde.*)

Jonathan Frans opstel was uw sterkste punt niet.

Henri Ik had willen spreken over wat ik meemaakte.

Notarisvrouw U had moeten leren spelen op de grote orgels van de Westerse beschaving, de beste.

Henri De metser en zijn vrouw tellen hun spaarcenten op de hoek van de tafel. (*De notarisvrouw lacht.*)

Henri Ofwel: het pak van het jongetje wordt te klein en de zoon van de burens is zo mooi gekleed. (*De notarisvrouw lacht nog harder.*)

Jonathan Familiaar. Populair.

Henri Ik kweek twee konijnen voor Nieuwjaar, met aardappelschillen.

Jonathan Anekdotisch.

Eugène Een beetje woordenschat, a.u.b., voor de oudejaarsfeesten. Vergelijk kalkoen, kalkoehoen, parelhoen.

Henri We waren met dertien aan tafel om het konijn op te eten, en dat brengt heus geen narigheid.

Eugène Een ietsje subversie. Konijnhoen, koenijn, koehoen. (*Allen in koor.*)

Jonathan Spreek mij over uw toekomst.

Henri Was ik maar rijk.

Jonathan Een mooie titel voor een opstel.

Henri Spreek mij over de liefde. De toekomst, wat is dat voor iets?

Notarisvrouw Ik heb mij laten wijsmaken dat het altijd dezelfde is die de kop opeet van het konijn.

Henri Ik wilde dit zeggen: de dokter is geweest voor mijn grootvader. Zijn bezoek heeft drie minuten geduurd.

Jonathan Laten wij ons hoeden voor de clichés van het lager middelbaar. (*De graaf komt binnen.*)

Eugène Mijnheer de Graaf.

Jonathan Wat een vreugde u terug te zien.

Graaf We worden een dagje ouder, beste vrienden.

Notarisvrouw We misten u, mijn beste.

Graaf Ik ga de aalbessentaart halen.

Notarisvrouw Mijnheer Grégoire, mag ik u ten dans uitnodigen? Binnenkort wordt de 200e verjaardag van de Franse Revolutie gevierd, ik zou het bal met u willen openen.

Eugène Een tango! (*De notarisvrouw danst met Grégoire.*)

Eugène (*Tot Jonathan.*) Laten we weggaan.

Notarisvrouw Wachten jullie niet op het nagerecht?

Henri en Eugène Kom met ons mee.

Jonathan Ik kan niet.

Grégoire Geen politiek, Jonathan. Je zal jezelf alleen maar problemen op de hals halen.

Notarisvrouw (*Tot Grégoire.*) U danst als een godheid.

Graaf (*Komt terug binnen.*) Een goede meester moet boven het gewoel uitstijgen. Noch rechts noch links.

Eugène Noch man noch vrouw.

Jonathan Ik heb alles gedaan om aan de ellende te ontsnappen. En ik heb de eed afgelegd.

Graaf Hij heeft de dorpel van de Grote Benoeming overschreden. Het Woord is vlees geworden.

Notarisvrouw (*Wijzend naar Eugène en Henri.*) Dat zijn mislukkingen, verdoemden.

Grégoire U bent jaloers op het geluk van mijn zoon.

Graaf Zonder jou, mijn zoon, geen meegaand hulpje meer.

Eugène Kom met ons mee.

Graaf Vader, mijn heilig woord tot de natie.

Zelfs revolutionairen, de grote, zijn vaders van het volk.

Notarisvrouw Ik ging het net zeggen.

Eugène Het proletariaat is niet de som van de arbeidende vadertjes.

Graaf Sul.